

Asia: VN/34874/2025

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Näkemyksenne kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seurantaa koskevasta muutosehdotuksesta (10 §)**

Varkauden kaupunki katsoo, että kuntalain nykyinen muoto on riittävä. Perustuslain 121 §:n mukaan kunnan hallinto perustuu kunnan asukkaiden itsehallintoon. Kunnan asukkaat valitsevat kunnan ylimmän toimielimen, valtuuston, neljän vuoden välein pidettävissä kuntavaaleissa. Valtuusto vastaa kunnan taloudesta ja toiminnasta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Esitetty lisäys ”Valtiovarainministeriö vastaa kuntien toiminnan ja talouden varautumisen yleisestä ohjauksesta ja seurannasta siltä osin kuin se ei kuulu muun ministeriön toimialaan.” kasvattaisi selkeästi valtiovarainministeriön seuranta- ja ohjausvaltaa suhteessa kuntiin ja heikentäisi kuntien itsehallintoa. Itsehallintoon kuuluu muun muassa se, että kunnan viranomaiset eivät ole valtion viranomaisten alaisia, joten valtion viranomaisilla ei ole puhtaasti hallinto-organisatorisiin suhteisiin perustuvaa ohjaus- ja valvontavaltaa suhteessa kunnan viranomaisiin (HE 250/2016 vp, s. 24). Kuntien tehtävistä tulisikin viranomaisohjauksen sijaan säätää lailla.

#### **Näkemyksenne vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta ja vanhusneuvoston nimeämistä koskevista muutosehdotuksista (26-28 §)**

Varkauden kaupunki pitää tärkeänä, että kuntalaissa vahvistetaan nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvoston asemaa kunnissa lisäämällä siihen selkeä ja velvoittava kirjaus aloiteoikeudesta. Aloiteoikeuden korostaminen nuorisovaltuustojen osalta on tärkeää, koska alle 18-vuotiaalla ei ole kuntavaaleissa äänioikeutta tai vaalikelpoisuutta, eivätkä he siten voi muiden vaikuttamistoimielinten jäsenten tapaan äänestää oman ikäryhmänsä edustajaa kunnan valtuustoon ja päästä sitä kautta vaikuttamaan kunnan päätöksentekoon.

Vanhusneuvoston nimeä koskevan muutosehdotuksen osalta kaupunki toteaa, että nimi tulisi olla laissa selkeästi määritelty ja kaikissa kunnissa sama. Yhdennimisyys pitäisi paikallishallinnon rakenteen vaikuttamistoimielinten osalta selkeänä.

## **Näkemyksenne konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta (47 §)**

Varkauden kaupunki pitää järkevinä ja tarpeellisina ehdotettuja lisäyksiä, joka velvoittaisi antamaan konserniohjeessa tarpeelliset määräykset myös tytäryhteisöjen valmiussuunnittelusta, varautumisesta ja näiden yhteensovittamisesta kuntakonsernissa. Asiasta säätämällä laissa voitaisiin varmistaa, että tytäryhteisöiden varautuminen huomioitaisiin tarvittavalla tavalla kaikkien kuntien konserniohjeissa.

Asiaan liittyen kaupunki tuo esille, että samanaikaisesti kun kuntalakia muutetaan varautumisen kannalta tarkoituksenmukaiseen suuntaan kuntien tytäryhtiöiden osalta, on hallitus esittänyt merkittäviä heikennyksiä kuntien mahdollisuudelle toimia erinäisissä tehtävissä yhtiömuotoisesti. Erityisesti hankintalakiin esitetyt muutokset vaarantavat kuntien mahdollisuutta tuottaa yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisiä toimintoja yhtiömuotoisesti.

Esimerkiksi ruokahuollon järjestämisessä sekä siihen liittyvässä varautumisessa on usein perusteltua, kustannustehokasta ja toimivaa toteuttaa toiminta usean kunnan ja hyvinvointialueen yhdessä omistaman yhtiön kautta. Nyt hankintalain muutoksilla tällaista toimintaa rajataan tarpeettomasti.

## **Näkemyksenne kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskevista muutosehdotuksista (112 ja 115 §)**

Esitetyt 112 §:n poikkeukset eivät aiheuta muutosta valitsevaan käytäntöön. Nykyisellään kirjanpitolausuntakunnan (Kila) kuntajaoston antamat yleisohjeet ovat olleet toimiva ohjeistus kirjanpidon toteuttamiseen.

Kohtaan 115 § esitetyt muutokset: Toimintakertomuksen osalta kunnat ovat nykyiselläänkin Kilan yleisohjeen mukaisesti esittäneet merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä.

## **Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista**

-

## **Muut huomionne esitysluonnoksesta**

-

Makkonen Päivi

